

Metadona, la droga del govern

El control dels addictes a l'heroïna, i del perill social que suposen, va impulsar el govern actual a legalitzar la metadona, un producte al voltant del qual s'ha establert un mercat que produeix amplis beneficis, però que no ha resolt, ni en part, la gravetat del problema.

Ferran TORRENT

Segons fonts oficials, el consum d'heroïna a l'Estat espanyol assoleix a hores d'ara cotes alarmants, equiparables en importància als problemes que per a l'estat suposen el terrorisme i l'atur. El canvi d'hàbits o modes també s'ha fet palès en l'epidèmia de la droga. Així, els al·lucinògens, que eren les drogues per excel·lència en la dècada dels setanta, han estat superats, en consum i tràfic, per l'heroïna i la cocaïna. Però és la primera de les dues, pels problemes socials que arrossega, la-

que representa un índex de perillositat més elevat per a les instàncies governatives.

Les incautacions d'heroïna fetes pels serveis policials, des de 1980 a 1983 —les xifres de 1984 encara no es coneixen—, donen una idea de l'augment d'aquesta droga, també coneguda com «cavall», i que té via d'entrada a l'Estat espanyol des d'Holanda, principalment. En 1980, la policia n'incautà poc més de sis quilos i, en 1983, el material pres arribava a cent nou quilos. Tot i que no hi ha una estadística fiable de l'entrada de droga, les incautacions

policials superen lleugerament el deu per cent del total traficant.

Tràfic a València

Quan es parla d'heroïna, s'ha de parlar, inevitablement, de xifres i estadístiques humanes, però, sobretot, dels extraordinaris beneficis econòmics que aquesta droga proporciona a les grans màfies. Les grans organitzacions que distribueixen l'heroïna, convenientment adulterada quan passa la frontera, són les més difícils d'encampar, si ens atenem a la incapacitat policial per

arribar al cor del problema.

A València funcionen les petites màfies en dos vessants: l'individu que trafica per tal de pagar-se el propi consum, i el que negocia amb el producte a petita escala, però que, tot i el seu migrat «volum industrial», recapta grans quantitats de diners. La Brigada d'estupefaents tampoc no aconsegueix grans èxits en el terreny del petit traficant.

Tots saben quins són els barris, inclús alguns bars, on el tràfic d'heroïna i altres drogues té un intercanvi practicat quasi davant

els nassos del públic. Però és al barri xinés de València on aquests afers assoleixen una evidència que fa feredat, si tenim en compte que a vint metres escassos del carrer Maldonado hi ha una comissaria.

Les prostitutes —el seixanta per cent es xuten, segons confessions a aquest setmanari d'una treballadora del ram— es dirigeixen a un pis situat uns carrers més avall, a fi de comprar la dosi que necessiten. La «paraeta» de droga és sota la direcció, segons informacions, dels tradicionals macarrons del barri.

D'aquesta manera, la prostituta pateix una doble «protecció». És a dir, l'arrelada i admesa pel gremi, més la drogodependència, per la qual ha de duplicar, la puta, les hores de treball, sempre a favor del mateix macarró, que, ara si, ha trobat la gallina dels ous d'or. L'afer, òbviament, també té repercussions en el fidel client, que s'exposa, a més de fer-ho a les habituals gonorrees i d'altres malalties venèries, a una hepatitis per transmissió. L'heroïna ha canviat el «xino»; ara mateix, fet inusual al barri, hi ha una majoria de prostitutes joves i, algunes, catalanoparlants.

L'heroïna: ¿causa i relació?

La relació que pot haver-hi entre el consum d'heroïna i els delictes contra la propietat no queda excessivament aclarida, ateses les informacions en un sentit o altre. Si fem cas de les estadístiques oficials, des de l'any 1980 al 1983 hi hagué un espectacular augment dels delictes en totes les variacions, però particularment a entitats bancàries.

Així, l'any 1983, els robatoris comesos en propietats privades foren 13.568,

i 1.489 d'altres tipus d'atracaments, a València capital. Aquestes xifres tenen una coincidència amb l'augment d'entrada d'heroïna, com, d'altra banda, l'heroïna apareix a Euskadi en el moment més àlgid de la lluita política d'una bona part de la joventut basca.

Un toxicòman, amb el «mono» ben agafat a la pell, necessita de trenta a quaranta mil pessetes diàries per a les seues dosis. L'heroïna és la droga de les classes mitjanes i, darrerament, en constant introducció en xicots de classe baixa, segons confirma un portaveu de l'Associació El Patriarca.

L'edat dels heroïnòmans s'ha rebaixat de mitjana general. Delinqüents de setze anys, inclús de tretze i nou anys, han estat protagonistes d'atracaments, tot i que no massa espectaculars, encara que, això sí, acusen la inexperiència davant l'assaltat, i navalla a la mà, esdevenen un pèl perillosos.

Un toxicòman necessitat de dosi resulta més problemàtic per a les forces de l'ordre públic que no un professional avesat a circumstàncies delicades. Si parlem de víctimes per sobredosi, i limitant-nos a l'entrada de l'heroïna a l'Estat espanyol, entre l'any 1980 i el 1983 es produïren cent setanta-cinc morts. Així, doncs, totes les causes ressenyades induïren el govern a prendre mesures d'urgència que, a falta d'alternatives més resolutives, es concretaren en la metadona.

El «pegat» de la metadona

En el BOE número 127, del 28 de maig de 1983, s'autoritzava el govern a intervenir en la prescripció, l'ús i el consum de la metadona. D'acord amb

Amb l'heroïna s'enriqueix la màfia; amb la metadona, les clíniques privades.

això, el Ministeri de Sanitat disposava que els tractaments d'aquest producte s'haurien d'inscriure en una pauta de deshabitació del toxicòman.

L'opiaci metadona és un xarop amb sabor de taronja descobert a Alemanya durant la segona guerra mundial, que pretén substituir l'heroïna en el toxicòman, com l'heroïna substituï la morfina. Cal ressenyar que els tres productes són drogodependents, de tal manera que el problema de la droga ha anat resolent-se amb un seguit de pegats, que deixen el toxicòman sense la solució que realment l'angoixa: la dependència del producte.

L'única varietat constatable és que ara la droga, en aquest cas la metadona, la proporciona el govern d'una manera legal. I és més assequible monetàriament: per cada recepta es

paga de mil cinc-cents a dues mil pessetes, més el contingut, de venda en determinades farmàcies, al voltant de les vuit-cents pessetes. Del problema crematístic —beneficis—, però, en parlarem més avant.

Seguint amb algunes opinions sobre el producte metadona, l'associació El Patriarca, que utilitza com a mètode de rehabilitació del toxicòman la reinserció social i l'estímul personal, mitjançant granges rurals, opina que el xarop «s'aplica excessivament a l'Estat espanyol, d'una manera incontrolada». Segons ells, «és més fàcil trobar metadona en el mercat negre, que no el popular haixix». Així mateix, aquesta proliferació, denuncia el Patriarca, «es deu a l'oportunisme d'alguns metges que la recepten i a la manca de control. Tot i amb això —afegeixen—, el Ministeri

«Gràcies a la metadona, alguns especialistes fan fortunes de cinquanta milions anuals»

Sobre aquest producte, i segons la part interessada, hi ha opinions contràries a les expressades per l'associació El Patriarca i Julián Monleón. IVAT —Instituto Valenciano de Asistencia al Toxicómano— assegura que «és el mètode més eficaç». Ningú no gosaria posar en dubte aquesta afirmació, una vegada es coneix la traducció d'aquesta eficàcia.

IVAT és regida, privadament, per quatre especialistes, que reben, dilluns i dijous, la visita d'un grapat d'heroïnòmans. Allí, l'especialista en qüestió els recepta la metadona setmanal, previ pagament de la quantitat estipulada, que no sempre és la mateixa en totes les consultes d'aquest tipus.

El mètode, vist des d'una altra perspectiva, és eficaç, perquè el toxicòman canvia una drogodependència, l'heroïna, per un altra, la metadona. Però, en realitat, el problema continua, ja que, segons informes de l'Organització Mundial de la Salut, l'objectiu d'aquests tractaments «no és aconseguir que el malalt pugui passar sense la droga, sinó readaptar-lo socialment i professionalment».

A Astúries, on més de set-cents heroïnòmans acudeixen a les consultes privades, el conseller de Sanitat acusà «alguns psiquiatres» d'aconseguir fortunes de cinquanta milions anuals, gràcies a la metadona. El conseller, que és del PSOE, sabrà que ha estat un govern del PSOE el que ha legalitzat aquesta

inútil, però rendible, situació.

A l'estat, siga quin siga el govern, també interessa l'eficàcia metadona per dues raons: a) no disposen d'infraestructura per tal d'atendre la població heroïnòmana, xifrada en vuitanta mil, segons càlculs de mitjans oficials, b) és una forma de control dels addictes i del consegüent perill social que comporten, pel que fa als delictes con-

tra la propietat privada: se suprimeix la repressió, en aquest cas, per la neutralització de l'individu, alhora que continua sent «útil» per a l'engranatge de les relacions productives.

Encara més, l'estat extrau un benefici monetari de la població heroïnòmana controlada. De possibles atracadors, alguns toxicòmans han passat a ser atracats traïdorament, sota el pes del BOE. I tot això, sense remei per a l'angoixosa situació que els atenalla. L'estat no hi presenta alternatives. O no l'interessen. Mentrestant, els diversos centres de rehabilitació malviuen de les almoines governamentals.

hi exerceix un control, però no exhaustiu, com seria desitjable». Sobre l'ús de la metadona en els heroïnòmans, el portaveu del Patriarca assenyala que és convenient, en principi, en aquells toxicòmans que pateixen de malalties cardiovasculars, sempre que se'n rebaixi progressivament la dosi.

L'«eficàcia» metadona

Per la seua banda, Julián Monleón, un metge col·legiat amb el número 9.321, que treballa en el CURT —Centre Urbà de Rehabilitació del Toxicòman—, declara, a títol personal, que «en absolut no reconec com una alternativa la metadona, tret de casos referits a toxicòmans durs. És a dir, aquells que tenen set o vuit anys com a addictes. Només en aquestes circumstàncies es pot parlar de programa vàlid.»

Al CURT valoren molt les tècniques creatives

Jordi Vicent